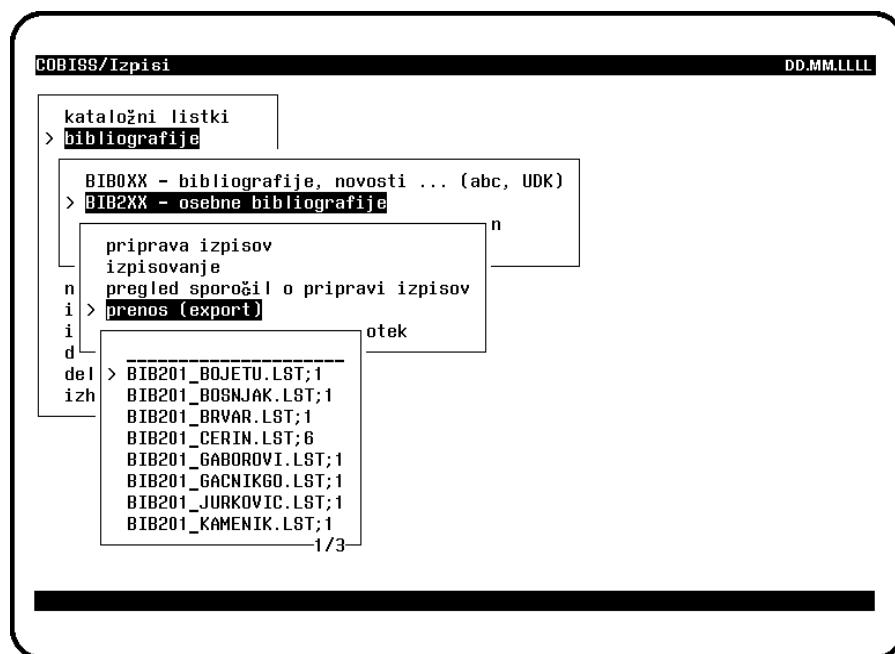

2.4 PRENOS

Postupak `prenos` koristimo prvenstveno u slučajevima kada želimo da:

- pošaljemo ispisnu datoteku drugom korisniku,
- uredimo ispisnu datoteku u drugom editoru (npr. u Wordu), zbog čega tu datoteku moramo da pošaljemo na računar, odnosno direktorijum na kojem imamo pristup do željenog editora.

Postupak je ekvivalenten komandi `prenos` prilikom izbora opcije `rad s datotekama` u osnovnom meniju segmenta COBISS2/Ispisi (vidi poglavlje 3.6 *Prenos*), s tim što se ovde najpre ispisuje lista svih datoteka koje je moguće preneti u okviru pojedinačne **vrste ispisa** ili **grupe ispisa** (vidi sliku 2.4 - 1). Željenu datoteku biramo iz liste ili njen naziv upisujemo u prvi red (s tim što najpre moramo da pritisnemo tipku `Return` da bi program dozvolio upisivanje). Ako je lista datoteka duža od veličine prozora, onda je pregledamo s tipkama `KP5` i `KP8` (odnosno `Next Screen` i `Prev Screen`).

Slika 2.4 - 1: Izbor datoteke za prenos

Po izboru datoteke ispisuje se prozor s podacima: naziv, tip i verzija datoteke, naziv (naslov) ispisa, datum i vreme kreiranja, te broj strana ispisne liste. Ujedno se ispisuje prozor u koji unosimo način prenosa i skup znakova, a potom i prozor u koji unosimo elektronsku adresu, odnosno naziv direktorijuma.

Datoteke, koje se formiraju u okviru sistema COBISS, možemo da šaljemo na tri načina:

"E" - E-Mail (elektronska pošta),
"C" - komanda DECNET COPY,
"F" - FTP (File Transfer Protocol).

Za prenos datoteka između računara tipa VAX ili ALPHA koristimo opciju *E* ili *C*, a za prenos između ostalih tipova računara (UNIX, PC ...) opciju *E* ili *F*.

Upotrebom komande *E-Mail* datoteku šaljemo drugom korisniku (ili sebi), elektronskom poštom na njegovu elektronsku adresu. Upotrebom komandi *COPY* i *FTP*, datoteku možemo da kopiramo neposredno na željeni direktorijum. To je korisno prvenstveno onda kada oblikujemo npr. bibliografiju u formatu HTML, i potom je kopiramo na odgovarajući direktorijum web servera, s namerom da uredimo sopstvenu domaću stranu na Internetu.

Prilikom prenosa elektronskom poštom unosimo:

- adresu za VMS Mail ili E-Mail,

a prilikom prenosa s komandom *COPY* ili *FTP* unosimo:

- naziv računara,
- direktorijum (directory),
- korisničku šifru (username),
- lozinku (password).

Pre prenosa, sadržaj datoteke možemo da pretvorimo u željeni skup znakova. Možemo da biramo jednu od sledećih opcija:

"C" - COBISS (skup znakova ne menjamo),
"7" - 7 BIT (gube se svi diakritički znaci, osim šuštavih glasova),
"W" - Microsoft Windows EE,
"I" - ISO
"U" - UTF-8

Skup znakova kod opcija *W* i *I* ovisi od podešavanja pisama u parametru Script (v. poglavlje 3.9 Podešavanja). Ako pisma nisu podešena, datoteka se prenese u skupu Microsoft Windows 1250 ili ISO 8859/2 Latin 2, a ako jesu, datoteka se prenese u skupu Microsoft Windows 1251 ili ISO 8859/5 Cyrilic. Samo skup Unicode podržava mešano pismo (latiničko i nelatiničko), zato se za prenos ispisa u različitim pismima upotrebljava opcija *U*. Prilikom prenosa datoteka koja nisu tipa HTML ili XML, prikaz mešanih pisama u skupu znakova *W* ili *I* neće biti potpuno pravilan, jer znakovi za razlikovanje (kvačica i drugo) iznad slova latiničkih pisama neće biti vidljivi.

Primer:

Datoteka: DSC001.LST;7
prenos preko E-Email, C-DECNET copy, F-FTP: E
skup znakova (C-COBISS,7-7bit,W-MS WIN,I-ISO U-UTF8, S-czs: 7

adresa za VMS Mail ili E-Mail: *COBIMB::COBISSDGM*
(Datoteku DSC001.LST pretvaramo u 7-bitni skup znakova i šaljemo korisniku COBIMB::COBISSDGM.)

Primer:

Datoteka: BIB201_BAS.LST;2
prenos preko E-Email, C-DECNET copy, F-FTP: E
skup znakova (C-COBISS,7-7bit,W-MS WIN,I-ISO, U-UTF8, S-czs: 7

adresa za VMS Mail ili E-Mail: ANA.KOS@UNI-LJ.SI
(Datoteku BIB201_BAS.LST pretvaramo u 7-bitni skup znakova i šaljemo korisniku na njegovu elektronsku adresu.)

Primer:

Datoteka: BIB201_KRAMBERG.TEX;3
prenos preko E-Email, C-DECNET copy, F-FTP: C
skup znakova (C-COBISS,7-7bit,W-MS WIN,I-ISO, U-UTF8, S-czs: C

naziv računara: *VEGA*
direktorijum (directory): *[BIB]*
korisnička šifra (username): *JANEZ*
lozinka (password): *xxxxxx*
(Datoteku BIB201_KRAMBERG.TEX bez menjanja skupa znakova prenosimo na svoje korisničko ime JANEZ na računaru VEGA, na poddirektorijum BIB.)

Primer:

Datoteka: DSC001.LST;8
prenos preko E-Email, C-DECNET copy, F-FTP: F
skup znakova (C-COBISS,7-7bit,W-MS WIN,I-ISO U-UTF8, S-czs: W

naziv računara: *UMB1.DOMENA.SI*
direktorijum (directory): *DSC*
korisnička šifra (username): *JANEZ*
lozinka (password): *xxxxxx*
(Datoteku DSC001.LST pretvaramo u skup znakova Microsoft Windows EE i prenosimo je na adresu TCP/IP računara UMB1.DOMENA.SI (gde imamo svoju šifru), na poddirektorijum DSC.)

COBISS/Ispisi
DD.MM.LLLL

ka

> b1

n

i

d

del

izh

Datoteka: BIB201_BRATINA.TEX;1
 prenos preko E-Email, C-DECNET copy, F-FTP: F
 nabor znakov (C-COBISS, 7-7bit, W-MS WIN, I-ISO, U-UTF8, S-czs): 7

ime računalka: _____
 imenik (directory): _____
 uporabniška šifra (username): _____
 geslo (password): _____

> BIB201_BRATINA.TEX;1

BIB201_BRATINA.TEX;1
 12-OCT-1997 12:42, 1 stran

BIB201_BUNC.HTML;2
 BIB201_BUNC.HTML;1
 BIB201_CANDER.HTML;1
 BIB201_CANDER.LST;1

6/32

Slika 2.4 - 2: Prenos datoteke

Upozorenje:

Za pripremu nelatiničkih ispisa potrebno je podesiti pojedino pismo na ON u parametru Script (v. poglavlje 3.9 Podešavanja). Za pravilno štampanje i prenos ispisa, podešavanja pisama moraju se podudarati s podešavanjima prilikom kreiranja tih ispisa.

U nelatiničkim ispisima, za pojedina potpolja iz zapisa pismo se odredi po algoritmu promene pisama u bibliografskim zapisima (v. priručnik COMARC/B Dodatak D1). Dešifriranja kodova iz šifrnika ispisuju se s obzirom na podešavanja pisama u parametru Script.

2.4.1 Upotreba prenetih datoteka

Datoteku, poslatu elektronskom poštom na adresu E-Mail, primamo u obliku priloga, koji možemo da pohranimo na bilo koje mesto na našem računaru i zatim ga po želji uredimo. U Microsoft Windows okruženju, u programu Microsoft Outlook, to činimo tako što u meniju Datoteka/File izaberemo opciju Sačuvaj priloge/Save attachments, nakon čega se otvara dijaloški prozor u kojem izaberemo naziv i mesto gde ćemo datoteku da pohranimo pritiskom na dugme Sačuvaj/Save.

Naziv datoteke po želji možemo da promenimo, a pri tom je važno da tip datoteke odgovara programu kojim ćemo datoteku sa ispisom pregledati ili uređivati. Koje će tipove datoteka pojedini programi prepoznati zavisi od lokalnih podešavanja korisnika na sopstvenom računaru. Na primer, datoteke tipa HTML, XML, TXT i ASC, prenete u okruženje Microsoft Windows, možemo da otvorimo sledećim programima:

- HTML i XML – web brauzerima, poput Internet Explorera ili Mozilla Firefoxa,
- TXT i ASC – editorima poput Notepada, WordPada ili Microsoft Worda.

Ako za određen tip datoteke nije instaliran podrazumevani program za otvaranje datoteka tog tipa (npr. za tip ASC), potrebno je datoteku otvoriti opcijom Otvori sa/Open With i iz ponudjenog spiska izabrati odgovarajući program.

Za pravilan prikaz prenetih datoteka, u nekim skupovima znakova datoteke treba otvarati odgovarajućim namenskim programima (čarobnjaci) i pri tom izabrati odgovarajući skup znakova (npr. Microsoft Word ili Microsoft Excel za nelatinične skupove znakova ili Unicode za različita pisma). Po pravilu se za upotrebu čarobnjaka najpre otvori program za uređivanje. Potom se unutar programa otvori i preneti datoteka tako da u meniju Datoteka/File izaberemo opciju Otvori/Open, nakon čega se otvori dijaloški prozor u kojem izaberemo prenetu datoteku. Program automatski otvori čarobnjaka (npr. Konvertovanje datoteke/File Conversion u programu Microsoft Word) u kojem označimo opciju Ostala kodiranja/Other encoding i izaberemo odgovarajući skup znakova u kojem smo preneli datoteku, npr. Unicode (UTF-8).

Namenske programe za obradu tabela (npr. Microsoft Excel) treba upotrebiti i za prenete datoteke tipa TXT u formatu "TAB" posebno za podešavanja tipa podataka u pojedinim stupcima ispisa. To činimo tako što najpre otvorimo program za obradu tabela i potom u programu otvorimo prenetu datoteku. Program automatski otvori čarobnjaka (Čarobnjak za uvoz teksta/Text Import Wizard) za podešavanje skupa znakova i tipa podataka u pojedinim stupcima ispisa.

U dijaloškom prozoru čarobnjaka, koji se najpre pojavi, za tip datoteke izaberemo Razgraničeno/Delimited i odgovarajući skup znakova u kojem smo preneli datoteku, npr. Unicode (UTF-8). U sledećem prozoru, za Znaci za razgraničavanje/Delimiters izaberemo opciju Tab te za Kvalifikator teksta/Text qualifier izaberemo znak ". Ako ne želimo posebna podešavanja tipa podataka u pojedinim stupcima ispisa, pritisnemo na dugme Završi/Finish, a u suprotnom

dugme Dalje/Next. Podaci su u svim stupcima podrazumevano opšteg tipa, a možemo ih promeniti u tekstualni ili datumski tip podataka.

Da bismo sačuvali podešavanja skupa znakova i tipa podataka u pojedinim stupcima, datoteku pohranimo kao datoteku tipa XSL, tako što u meniju Datoteka/File izaberemo opciju Sačuvaj kao .../Save As ..., nakon čega se otvara dijaloški prozor gde izaberemo tip datoteke *.xls te naziv i mesto gde ćemo datoteku pohraniti pritiskom na dugme Sačuvaj/Save.